

Najô ùczba

JO!/TAK!
Jô jem Kaszëba

EDUKACYJNY DODÓWK DO „PÒMERANII”, NR 4 (146), ŁŻÈKWIAT 2021

WÈDANIÈ UDÈTKÒWIONÈ
PRZÈZ MINYSTRA BÈNOWÈCH
SPRÒW I ADMINISTRACJE

Aleksandra Dzäcelskô-Jasnoch

Klasë spòdleczny i strzédny szkòtë

Nôrodní Pòwszechny Spisënk 2021 - òbëwatelskô ùczba dlô młodszich i starszich

Latosy zymk je czasã Nôrodnégò Pòwszechnégò Spisënkù w całi Pòlsce. Dlô nas, Kaszëbów, je òn baro wòżnym egzaminã. Òd 1 łżëkwiata do 30 séwnika bädzemë sã spisëwac. Òbrzëszkòwã fòrmã je samòspis internetowi, nadto mòże to zrobic przez telefon abò przë pòmòcë spisënkòwégò rechmétra. Jedne z pëtaniów tikają sã naszi nôrodnoscë i etniczny wespółólnë, a téż jãzëka. W tim teksce, jaczi je bédënkã zajmów sparfäczonëch ze spisënkã, róczã do zapòznaniò ùczniów z tim òrtã badaniò stanu i strukturë lëdztwa – më, jakno szkòlny rodny mòwë, ni mòzemë òbòjätno przeñc kòle ti temiznë. Kòzdi z nas nôlepi znajë swòjich szkòtowników, dlòtë bédënczi na czwiczënia nót je dopasowac do wiekù a specyficzni klasë, a lëczbã realizowónëch ùczbówëch gòdzënow z tegò tematu szkòlny ùstali wedle swégò rozeznanii. Brëkòwnë je pòkòzaniè ùcznióm, dlòtë Nôrodní Pòwszechny Spisënk 2021 je tak wòżny i bë domòcë zadaniè òstało wëzwëskónë w kòzdi klasë, jakò ùczy sã kaszëbszczégò jãzëka.

Ròczimë wszëtczich szkòlnych kaszëbszczégò jãzëka do przeprowadzeniò zajmów sparfäczonëch ze spisënkã. Je to temizna, jakã nót je wprowadzëc w dniownik kòzdi klasë.

Spiszmë sã, leno bëlno!

1. Diskùsjò.

Wòrt pògadac z ùczniama, czim je spisënk lëdztwa i mieszkaniów, i jaczé mò znaczeniè. Mòże pòwiedzec, że je to téż lëznosc dlô wszëtczich mniëszëznów i etnicznych karnów, co bë pòdczorchnãtë swòjã apartnosc a przëwiãzaniè do rodny mòwë. Je mòzlwòta, bë zaznaczc swòje, kaszëbszczé (kòcewsczé, bòrowiacczé, krajeñsczé) pòchòdzeniè. Nót je zagwësnic ùczniów, że w spisënkù mòże zaznaczc przënozëznosc do dwùch nôrodnosców - jakno jednã z nich wòrt wpisac „kaszëbskò”. Co baro wòżné, szkòlny zachäcywò szkòlòków, bë jich rodzëce zaznaczellë jãzëk kaszëbszczi jakno jeden

z jãzëków, jaczim pòstëgiwają sã doma (to je téż w krómie, òb czas zézdzeniów z familiã czë drëchama, w in-ternece itd.). Kaszëbszczi jãzëk to nié leno nen lëteracczi, jaczi znajemë ze szkòtë, le téż wszëtczé gwarë i dialektë, jinaczacé sã zanòleżno òd regionalnégò òbrëmia. Wòrt ùswiadnic so, że takò deklaracjò mdze miec stolemne znaczeniè dlô naszi kròjnë w pòstãpnëch latach, np. mò cësk na wielosc dëbeltjãzëkòwëch tòflów czë prosto na ùwòzaniè dlô kaszëbiznë w całi Pòlsce.

Jednym z dzëłów kòrbiònczi z ùczniama mòże bëc pòspòlnò analiza logò, farwów a plakatu latoségò spisënkù. Szkòlny pòwinien pòdczorchnac, że mòżna bëc Kaszëbã i Pòlòchã. Wòrt ùswiadnic szkòtownikóm, że na Kaszëbach wiele lëdzy mò dwie nôrodné tozsamòscë – je to nasza spòdkòwizna i bògactwò. Wòrt wëkazac je w spisënkù.

Przëkładowé pëtania do diskùsjii:

Czëjesz sã Kaszëbã czë leno Pòlòchã? Mòże leno Kaszëbã? Mòże mòsz dwie nôrodné tozsamòscë? Mòsz mòże jesz jinszą nôrodnosc? Skądka pòchòdzą twòji rodzëce? Jaczim jãzëkã (jaczima jãzëkama) gòdòta doma? Jaczi jãzëk je dlô ciebie pierszim jãzëkã? Jak wòżny je dlô ciebie kaszëbszczi jãzëk? Co wedle ciebie òznòczò mòzlwòta zadeklarowaniò nôrodnëch tozsamòsców? Skòrno spisënk je òbrzëszkòwi, to jak wòżną spròwã je òn dlô ciebie a twòjich blisczich?

Ùszli spisënk bët 10 lat temù – doma wëpëtòj rodzëców jakã deklarowellë nôrodnã juwernotã i jaczi jãzëk (jaczé jãzëczci) pòdelë jakno rodny mòwã? Jak mòzesz zachäcc swòjich blisczich do zadeklarowaniò kaszëbiznë w latosym spisënkù? Co dlô nas / ciebie mòże òznaczac spisënk?

ZRZESZENIE KASZUBSKO-POMORSKIE
KASZËBSKÒ-PÒMÒRSCZÈ ZRZESZENIÈ

2. Prŏca z tekstã.

Szkŏlny pŏkazywŏ / wĕsĕtŏ kŏždĕmù uczniowi krŏtcsi tekst sparłãczony ze spisĕnkama na Kaszĕbach. Prosy chãtnĕch szkŏlŏkŏw ò gŏsne òdczĕtaniĕ pŏstãpnĕch akapitŏw, a pŏtemù zachãcywŏ wszĕtcich do òdpŏwiedzŏw na pĕtania sparłãczŏne z tekstã. Tekst mŏże bĕc leŏnoscã do kŏrbiŏnczi z ùczniama. Wŏrt przĕ tim òdpŏwiadac na rozmajitĕ wãtplĕwŏscĕ mŏldzĕznĕ.

Spisĕnczi òd stŏrozĕtnoscĕ bĕtĕ nŏwŏzniĕszima deklaracjama lĕdnoscĕ w dŏnym regionie abŏ kraju. Dowŏdĕ jich fãksnĕrowaniŏ nalezc mŏzna na dŏwnĕch tŏblĕczkach abŏ zapisŏne hieroglifama. Jeden z nŏbarzi znŏnĕch spisĕnkŏw w dziejach swiata òstŏt wŏspŏmniŏny na kartach Ewanielii, gdzie czĕtŏmĕ ò Jŏzwie, chtĕren z niesamã Marijã szedł sã zapisac do swŏjĕgŏ miasta – Betlejem.

Dłŏ nas, Kaszĕbŏw, spisĕnczi ju òd 19. stalata do-zwŏlatĕ deklarowac nasz kaszĕbsczi jãzĕk. Jesz w prĕszczich czasach wiãcy jak 100 tĕsãcy Kaszĕbŏw wĕkazywało pŏstĕgiwaniĕ sã rodnã mŏwã. Co je czekawĕ, czĕj pŏ pierszi swiatowi wŏjnie bĕtĕ wĕznacziwŏne graŏcĕ nowĕch paŏstwŏw, kŏmisjŏ pŏwŏtŏnŏ do ùstaleniŏ graŏcŏw Pŏlsczy òdwŏtiwa sã do wĕnikŏw spisĕnkŏw. Tej wŏrt zapamiãtac, ŏe spisĕnczi sã baro wŏznyma deklaracjama, jaczĕ mŏgã miec stolemny cĕsk na naszã przyŏdnotã.

W czasach drĕdзи Pŏlsczy Repùbliczi (to je w midzĕwŏjnowim czãdze) i Pŏlsczy Lĕdowi Repùbliczi Kaszĕbi w spisĕnkach ni miele leŏnoscĕ zadeklarowaniŏ swŏji etnicznocĕ czĕ jãzĕka.

Zmianĕ nadeszłĕ razã z 21. stalatã. Òb czas spisĕnkù w 2002 roku bĕtĕ ju dwa pĕtania, z jaczima mĕ sã mŏgliĕ ùtozsamiac: *Jakŏ je Wasza nŏrodnosc? W jaczim jãzĕkù (jãzĕkach) nŏczãscy gŏdŏce doma?* Dzãka temù bĕto wiãcy jak 5 tĕsãcy lĕdzy deklarĕjãcĕch kaszĕbskã nŏrodnosc i wiãcy jak 52 tĕsãce deklarĕjãcĕch kaszĕbiznã jako rodnã mŏwã. Ùstŏw ò mniĕszĕznach i regionalnym jãzĕkù z 2005 roku dŏwŏ nama leŏnosc do wĕzwĕskaniŏ kaszĕbiznĕ jako pŏmŏcniczĕgŏ jãzĕka w niechtĕrnĕch gminach – co tĕż mŏ bezpŏstrzĕdne òdniesienia do spisĕnkù.

Spisĕnk z roku 2011 bĕł baro wŏznym dlŏ nas, Kaszĕbŏw. Kaszĕbsczi jãzĕk bĕł deklarowŏny przez pŏnad 108 tĕsãcy mieszkãncŏw. Co wiãcy, deklaracjŏw przĕwiãzaniŏ do kaszĕbsczi wĕspŏlĕznĕ bĕto wiãcy jak 233 tĕsãce (òglŏwŏ, bez rozjinaczeniŏ na pierszã czĕ drĕgã nŏrodnã juwertŏtã).

Nŏrodnŏ Pŏwszechny Spisĕnk 2021 je pŏstãpnã leŏnoscã do taczich deklaracjŏw. Bãdã ŏne wŏznĕ dlŏ wszĕtcich mniĕszĕznŏw i etnicznych karnŏw, a tĕż dlŏ pŏliticzi sparłãczony z naszã edukacjã, òchronã przyrodĕ, administracjã czĕ kulturã. Nŏt je òdpŏwiedzalno pŏdĕrĕc do spisĕnkŏwĕch deklaracjŏw. Spiszme sã!

Na spŏdlim tekstu Łukasza Grzãdzĕcczĕgŏ.

Òtemklĕ pĕtania do tekstu:

- 1) Jakŏ je historiŏ spisĕnkŏw na Kaszĕbach?
- 2) Do czĕgŏ spisĕnczi bĕtĕ wĕzwĕskiwŏne w ùszłŏce?
- 3) Jaczĕ sã cĕle spisĕnkŏw?
- 4) Jak wĕzdrzałĕ kaszĕbsczĕ deklaracje tozsamŏscowĕ i jãzĕkowĕ w rozmajitĕch spisĕnkach?
- 5) Na co latosy spisĕnk mŏże miec cĕsk w przyŏdnoce?

Zamklĕ pĕtania do tekstu:

- 1) Jak stŏrĕ sã dzieje spisĕnkŏw?
 - a) Bĕtĕ znŏne dopiĕrze w 19. stalace.
 - b) Jich historiŏ zaczinŏ sã w 21. stalace.
 - c) Wiadłã ò nich sygãjã do antycznĕch czasŏw.
- 2) W jaczim stalace bĕtĕ pierszĕ kaszĕbsczĕ jãzĕkowĕ deklaracje w spisĕnkù?
 - a) W 19. stalace.
 - b) W 20. stalace.
 - c) W 21. stalace.
- 3) Wĕniczi rozmajitĕch spisĕnkŏw miãłĕ cĕsk na baro wŏznĕ wĕdarzeniĕ w dziejach Èuropĕ. Jaczĕ?
 - a) Na przebiĕg Zymkù Lĕdŏw.
 - b) Na pŏwstaŏnczĕ zriwĕ w dziejach pŏlsczĕgŏ nŏrodu.
 - c) Na ùstanowieniĕ paŏstwŏwĕch graŏcŏw pŏ pierszi swiatowi wŏjnie.
- 4) Jaczĕ bĕtĕ pĕtania ò kaszĕbskã swiãdã i nasz jãzĕk w spisĕnkach w czasach II PR i PLR?
 - a) Pĕtania bĕtĕ leno ò kaszĕbsczi jãzĕk.
 - b) Pĕtania miãłĕ leno rozstrzĕgnãc, chto sã czĕje Kaszĕbã.
 - c) Nie bĕto niŏdŏdnĕch pĕtaniŏw ò kaszĕbiznã.
- 5) Dzãka chtĕrnĕmù spisĕnkŏwi Kaszĕbi òtrzimelĕ leŏnosc do wĕzwĕskaniŏ rodny mŏwĕ jako pŏmŏcniczĕgŏ jãzĕka w niechtĕrnĕch gminach?
 - a) Dzãka spisĕnkŏwi z 2002 roku.
 - b) Dzãka spisĕnkŏwi z 2011 roku.
 - c) Jesz taczĕ leŏnoscĕ nigdzie ni ma.
- 6) Nŏwiãcy Kaszĕbŏw gŏdajãcĕch w naszym jãzĕkù deklarowãto sã w...
 - a) 2002 roku.
 - b) 2005 roku.
 - c) 2011 roku.

3. Reklamŏwi spŏt.

Szkŏlny bĕdĕje uczniŏm nakrãceniĕ szkŏtowĕgŏ reklamŏwĕgŏ spŏtu, w jaczim bãdã zachãcywelĕ rodzĕcŏw, a tĕż prŏcownikŏw szkŏtĕ do kaszĕbsczich deklaracjŏw tozsamŏscowĕch i jãzĕkowĕch w latosym spisĕnkù.

Fòrma spòtu zanòlégò òd ùdbĕ szkòlnégò i aktualnégò tribù nauczaniégò (stacjonarné abò zdalné ùczbĕ). W stacjonarnym nauczanim wòrt przērĕchtowac nagraniĕ w szkòle (abò òkòlim), a òb czas zdalnégò nauczaniò wòrt wĕznaczcĕ dzĕle dlò ùczniów pòdzelonĕch na karna. Nagraniĕ mò miec niĕ wiàcy jak 5 minut – mòže bĕc nagrònĕ profesjonalnà kamerà abò smartfònà. Na filmikù ùczniowie wĕpòwiòdajà sã na temat spisĕnkù, mògà razà z całà rodzĕnà, a jich zadanim je ùswiàdzeniĕ słĕchińcóm / òbzéròczóm przĕnòleżnoscĕ do kaszĕbszczi wespòlĕznĕ, a przede wszĕtczim kòniecznoscĕ zapisa-niò ji w spisĕnkòwĕch pĕtaniach sparłàczonĕch z nòrodnoscà i jàzĕkà – mòžna nie znac lĕteracczi kaszĕbiznĕ, mòžna gadac swòjà gòdkà, bĕ deklarowac rodnà mòwã w spisĕnkù. Zdania, jacĕ wĕpòwiòdajà ùczniowie mùsžà bĕc prostĕ, jasné, zrozumiatĕ – wòrt dzĕl z nich przērĕchtowac pò pòlskù, niĕ leno pò kaszĕbskù, bò równak wiele Kaszĕbów czĕje sã Kaszĕbama, le jàzĕka nie znaje. Ni mòžna jima òdmawiac mòžlĕwòtĕ wĕkòzaniò kaszĕbszczi juwernotĕ w spisĕnkòwĕch deklaracjach. Ùczniowie na filmikù mògà miec swòje codniowĕ ruchna, mògà òblĕc kòszulczy z grifà abò z logò swòji szkòtĕ czĕ miejscowòscĕ, mògà trzĕmac kaszĕbskà fanà (abò kaszĕbskà i pòlskà). Nie je brĕkòwnĕ òblòkaniĕ sã w lĕdowĕ òbleczĕnczi. Kòždò wĕpòwiĕsc na filmikù abò kuńcowĕ zdaniĕ spòtu mòže sã skuńczĕc hasłà spisĕnkù: „Jo / Tak! Jem Kaszĕbà!”.

Taczi filmik wòrt je ùdostãpnic na internetowi starnie szkòtĕ i wĕstac tĕż do lokalnĕch mediów, ùrzàdów i instytucji kùlturĕ. Czĕj w miesce abò gminie je wiàcy szkòtów z nòukà kaszĕbszczĕgò jàzĕka, tej wòrt pòkazac w internece rozmajitĕ filmiczi z nĕch wszĕtczych szkòtów. Taczim spòsobà wiàkszi dzĕl mieszkànców dowiĕ sã ò mòžlĕwòce wskòzaniò w spisĕnkù kaszĕbszczi nòrodnoscĕ i jàzĕka.

4. Plasticznĕ zadaniĕ.

Mòžna wĕzwĕskac kùnszt a plasticznĕ ùmiejãtnoscĕ ùczniów do przērĕchtowaniò gwòsnĕch plakatów sparłàczonĕch ze spisĕnkà, zachãcywajàcĕch do zadeklarowaniò kaszĕbszczi juwernotĕ i jàzĕka. Na plakatach mògà sã nalezc òdniesienia do mòłowi spòlĕznĕ i òkòlégò, a tĕż nawlĕczenia do mòłu na mapie Kaszĕb. Mòžna stwòrzĕc w szkòle jeden wzór wiòldzĕgò plakatu i za zgòdà direkcji przĕklejic gò na dwiĕrzach, jacĕ prowadžà do szkòtĕ, a nadto zaangażowac ùczniów do przedstawieniò włòsnĕch ùdbów. Plakatĕ mògà bĕc wĕkònonĕ dowolnà technikà, w fòrmacie niĕ mniejszim nižle A4.

Spisĕnk mdze waròt òd 1 lĕżkwiata jaž do 30 sĕwnika (to je ju prziińdny szkòłowi rok), tej mòžna zòrganizowac na zymkù szkòłowi abò nawetka gminny kònkùrs na taczi plakat.

Jinsžà ùdbà je przērĕchtowaniĕ kòmiksu, w jaczim je wĕwiòd rechmĕstra z mieszkàncama. Wòrt tu wĕzwĕskac òriginalné pĕtania, jacĕ pòjòwiajà sã w spisĕnkù.

Te ùdbĕ mòže rozdzelĕc na pòszczegòlnĕ klase, zanòleżno òd wiekù ùczniów i jich znajomòscĕ kaszĕbiznĕ.

5. Spisĕnk w mùzyce.

W przĕtròfkù, czĕj naszi ùczniowie sà ùzdolniony w mùzycznym czerĕnkù, mòžna zabĕdowac na zajmach napisaniĕ gwòsnĕgò tekstu spiĕwczci do znòny jima melodii – kaszĕbszczi abò prosto pòpùlarny. W teksce, np. w refrenie, nót je bezpòstrzĕdno òdniesc sã do hasłà spisĕnkù („Jo / Tak! Jem Kaszĕbà!”), a całi przekaz nót nacerowac na búsnotà z kaszĕbszczich kòrzeni i rodnymòwĕ, i mòžlĕwòtã pòchwòleniò sã tą spòdkòwiznà w spisĕnkù. Takà spiĕwkà mòže zaspiewac całĕ karno abò sygnie wĕbrac ùcznia czĕ czile szkòłowników, ò nòlepszych ùmiejãtnoscach wòkalnĕch – nót je takà spiĕwkà nagrãc i za zgòdà ùdostãpnic w szkòle abò dostãpnĕch mediach. Ježlĕ bãdže leżnosc, mòžna spòtkac sã z ùczniama i do wĕbròny melodii spiĕwczci wĕmĕszlĕc chòreògraficzny ùkłòd. Chãtny ùczniowie mògà wĕkònac czòrno-žòttĕ pómpònĕ (abò dzĕl pómpònów mòže bĕc czòrno-žòttĕch, a dzĕl biòłoczerwònĕch).

6. Twòrzeniĕ lĕteracczĕgò tekstu.

Szkòlny bĕdĕje pisaniĕ wiĕrztĕ, jaczi temat mdze sparłàczony z zadeklarowanim kaszĕbszczi nòrodnoscĕ i jàzĕka w spisĕnkù. W pròcĕ z młòdszima ùczniama wòrt zabĕdowac pòspòlnĕ pisaniĕ jedny wiĕrztĕ. Tedĕ nót je chùtczi przērĕchtowac czile rimów do wĕzwĕskaniò. Starszi ùczniowie mògà samòdzĕlno pisac swòje tekstĕ, nawetka tpzw. biòtĕ wiĕrztĕ. Tak w stacjonarny, jak i zdalny nòuce mòžna pòdzĕlĕc szkòłowników na karna, w jaczych pisžà razà jeden tekst. Wiĕrztĕ mòžna òpùblikowac na internetowi starnie szkòtĕ.

Zródłò: www.kaszubi.pl

7. Z aparatā w rāce.

SzkŔlny zachācywŔ uczniŔw do robieniŔ ŔdjmkwŔ. KŔdzi szkŔlŔk robi a wĚsĚtŔ szkŔlnĚmŭ jeden Ŕdjmik, na jaczim trzimie: kaszĚbskā fanā (mŔzna kaszĚbskā i pŔlskā), caĚ hasŔ spisĚnkŭ abŔ hasŔ wĚmĚszlonĚ razā ze szkŔlnym. WŔrt zachācĚc, ŔebĚ bĚtĚ to Ŕdjmci zrobionĚ niĚ leno w chĚczach, le tĚz w pŭblicznĚch mŔlach w ŔkŔlim. Jinszā ŭdbā je przĚrĚchtowanĚ spisĚnkŔwĚgŔ hasŔa i rozdzeniĚ pŔ jedny lĚtrze z hasŔa dlŔ kŔzĚdgŔ ŭcniā – tak, cobĚ na Ŕdjmikŭ kŔdzi ŭcĚnĚ trzimŔt w rāce kŔrtkā z jednā, pŔstāpnā lĚtrā z hasŔa. CzĚj szkŔlny dostŔnie wszĚtczĚ Ŕdjmci (sŔm tĚz rĚchtĚje swŔj Ŕdjmik!), tej Ŕaczy je w jednā prezentacjā i pŔdkŔdŔ do ni mŭzykā. Ŕdjmci z trzimŔnyma lĚtrama mŭszā sā nalezc w pasownym pŔzādkŭ. Tak jak wĚzi, szkŔlny ŭdostāpniwŔ przĚrĚchtowŔny materiaŔ na internetowi starnie szkŔtĚ.

Jinszā ŭdbā je zrobieniĚ so Ŕdjmikŭ z dĚbeltjāzĚkwŔ tŔflā swŔji miejscowŔscĚ (abŔ jinszā nazwā w kaszĚbsczim jāzĚkŭ, jakŔ je we wsĚ abŔ w miesce). ŔcĚnĚ robi co nŔmni jeden Ŕdjmik a wĚsĚtŔ swŔjĚmŭ szkŔlnĚmŭ. TaczĚ zadaniĚ bŭdĚje Ŕaczbā z mŔlā zamieszkaniŔ. Ŕdjmci mŔgā sā pŔjawiac na internetowĚch starnach szkŔtŔw. JeŔlĚ je mŔzŔlĚwŔta, ŭcniowie jidā caŔim karnā pŔd tŔflā z kaszĚbskā nazwā i robiā pŔspŔlny Ŕdjmik (w rākach mŔgā trzĚmac logŔ spisĚnkŭ).

8. Projekt spisĚnkŔwĚch gadŔetŔw.

JeŔlĚ szkŔtŔwnicĚ rozmiejā wĚkŔnac rozmajitĚ przedmiotĚ na artystyczny abŔ czekawi spŔsŔb, tej mŔzna zabĚdowac jima projektowanĚ gadŔetŔw sparŔaczonych ze spisĚnkā, np. malowanĚ kŔszulkŔw, bawĚnianĚch taszŔw, taskŔw abŔ projektowanĚ brelokŔw czĚ narācznicŔw. MŔzna wĚzwĚskac metodā decoupage'u i z hasŔā i logŔ spisĚnkŭ wĚkŔnac gadŔetĚ, akcesoria itd. CĚlā tegŔ zadaniŔ je promŔcjŔ spisĚnkŔwi akcji westrzŔd mŔdĚgŔ pŔkŔleniŔ na terŔczasny Ŕrt.

9. PrezentacjŔ ŭdbŔw na dwa ŔrtĚ.

SzkŔlny, na spŔdlim dostāpnĚch w internece materiaŔtŔw, przĚrĚchtowŭje mŭltimedialnā prezentacjā, jakŔ tikŔ sā temiznĚ spisĚnkŔw na KaszĚbach. ŔkrŔm przedstawieniŔ tematu mŔze zapisac w ni rozmajitĚ pĚtania do kŔrbiŔnczi z ŭcniama. Zadanim szkŔlnĚgŔ je dopasowanĚ niwiznĚ infŔrmacji do wiekŭ szkŔlŔkwŔ. W prezentacji mŔgā sā nalezc linczi do czwiczĚniŔw, jaczĚ wŔrt chŭdzy przĚrĚchtowac w Wordwallu abŔ jinszych aplikacjach. PrzĚkŔadowĚ aplikacje ŔstātĚ ŔpisŔnĚ w strĚmiannikŔwym numrze „Naji ŔcĚbĚ”.

DrĚgā ŭdbā na prezentacjā tematu je zachāceniĚ i wĚkŔnaniĚ z ŭcniama tpzw. lapbookŔw Ŕ spisĚnkŭ. Jak we wszĚtczych bĚdĚnkach zadaniŔw, tak tĚz tu wŔrt wĚzwĚskac logŔ a plakat przĚrĚchtowŔny przez KaszĚbskŔ-PŔmŔrsczĚ ZrzeszeniĚ.

10. WĚwiŔd z rodzĚnā.

SzkŔlny zachācywŔ uczniŔw do przeprowadzeniŔ wĚwiadu ze swŔjima rodzĚcama i starkama. Ŕb czas

kŔrbiŔnczi z blisczima mŔzna wĚzwĚskac pĚtania, jaczĚ sā bĚdowŔnĚ w czwiczĚnim 1, a do tegŔ wĚmĚszlec jesz jinszĚ na ŭcĚbie. SzkŔlŔk nagrĚwŔ wĚwiŔd smartfŔnā i za zgŔdā rodzĚnĚ wĚsĚtŔ do szkŔlnĚgŔ. TaczĚ wĚwiadĚ mŔzna ŭdostāpnic na internetowi stronie szkŔtĚ z titlā: „Tu mieszkajā KaszĚbi. MĚ sā bĚlno spiszemĚ!”.

DomŔcĚ zadaniĚ – dlŔ wszĚtczych ŭcniŔw

SzkŔlny ŔbjasniwŔ ŭcniŔm (mŔze pŔkazac w prezentacji abŔ jesz wĚstac instruktaŔ kŔzĚdĚmŭ szkŔlŔkwŔwi), jak i gdzie majā wpisac z rodzĚnā kwestie ŔdnŔszajācĚ sā do zadeklarowaniŔ kaszĚbszczi juwernotĚ i pŔstĚgiwaniŔ sā rodnā mŔwā. ŔcĚnĚ, jaczĚ nie je ŭstny, ni mŔze sŔm sā spisac, le dlŔ kŔzĚdgŔ szkŔtŔwnika je to wŔznŔ ŭcĚba swiādĚ, pŔczĚcŔ ŔbĚwatelsczĚgŔ ŔbrzĚszkŭ, a leŔnosc do ŭczeniŔ sā, Ŕe kŔdzi gŔs mŔ mŔc.

BŔczĚnk: wĚniczi spisĚnkŭ majā cĚsk na wiele ŔbrĚmiŔw ŔĚcŔ, temŭ tak wŔznĚ je, ŔebĚ wĚkazac kaszĚbskā juwernotā. RŔwnak baro wŔznĚ je zadeklarowanĚ pŔstĚgiwaniŔ sā kaszĚbsczim jāzĚkā.

1. Latosy spisĚnk je mŔzŔlĚwi na trzĚ ŔrtĚ – w fŔrmie internetowĚgŔ samŔpisu, Ŕb czas telefŔniczny gŔdczi z rechmĚstrā i na zĚndzenim z rechmĚstrā w mŔlu zamieszkaniŔ. Wiākszi dzĚl lĚdzy w PŔlsce bādze kŔrzĚstŔt z pierszi, wirtualny fŔrmĚ.
2. ŔcĚnĚ z rodzĚnā wchŔdzy na starnā spis.gov.pl i rozpŔczynajā ŔpŔwiŔdaniĚ na pĚtania.
3. W Kwestionariuszu ŔsobŔwym pŔjawĚ sā nŔprzŔd dwa pĚtania, jaczĚ sā istotnĚ dlŔ zadeklarowaniŔ nŔrodnoscĚ (w jednym z nĚch pĚtaniŔw wŔrt je wpisac „kaszubski”):

Jaka jest Pana(i) narodowoŔc?

W tim pĚtanim wĚbiŔrŔmĚ jednā ŔpŔwiesc z dostāpnĚch abŔ zaznŔczŔmĚ pŔntk „inna” i w pŔlu fŔrmŭlarza wpisĚjemĚ „kaszubski”.

Czy odczuwa Pan(i) przynaleŔnŔscĚ takŔe do innego narodu lub wspŔlnoty etnicznej?

JeŔlĚ ŔpŔwiŔdŔdŔmĚ, Ŕe jo, tej wĚbiŔrŔmĚ jednā ŔpŔwiesc z dostāpnĚch abŔ zaznŔczŔmĚ pŔntk „inna” i w pŔlu fŔrmŭlarza wpisĚjemĚ „kaszubski”.

4. Dali pŔjawi sā baro wŔznĚ pĚtaniĚ Ŕ rodnā mŔwā:

Jakim jĚzykiem(ami) zazwyczaj postuguje siĚ Pan(i) w domu?

Tu wŔrt zaznacŔcĚ „polskim i innym(i) niŔ polski” i wĚbrac pasownā ŔpŔwiesc z dostāpnĚch abŔ zaznacŔcĚ pŔntk „inny” i w pŔlu fŔrmŭlarza napisac „kaszubski”.

Aleksandra DŔācelskŔ-Jasnoch

szkŔlnŔ kaszĚbsczĚgŔ i anielsczĚgŔ jāzĚka w czerszczich szkŔtach. WspŔtŔrobi w redakcji czādnika „Pomerania”. NŔleŔniczka KaszĚbskŔ-PŔmŔrsczĚgŔ ZrzeszeniŔ.

1.04. - 30.06.2021 ROKU

JO!/TAK!
Jô jem Kaszëba

Narodowy Spis Powszechny

Przyszłość Kaszub zależy od Ciebie!

**Pòdôj, że gòdôsz
pò kaszëbskù.**

Spiszë sã!

www.spis.gov.pl

Narodowy Spis Powszechny
Ludności i Mieszkań 2021

ZRZESZENIE KASZUBSKO-POMORSKIE
KASZËBSKÒ-PÒMÒRSZĚ ZRZESZENIÉ